

MERIPELASTUSSEURA
SJÖRÄDDNINGSSÄLLSKAPET

TOIMINTAOHJE 1/2004

alkuperäinen julkaistu 22.3.2004
päivitetty 16.4.2019
vastuuhenkilö: Marko Stenberg

Tätä dokumenttia ylläpidetään vain Messissä,
materiaalipankin OPERATIIVINEN TOIMINTA
-kansiossa.

VAPAAEHTOISEN MERIPELASTAJAN TERVEYS SEKÄ FYYSINEN JA PSYYKKINEN KUNTO

YLEISTÄ

Suomen Meripelastusseuran lipun alla purjehtivat pelastusalukset eivät pääsääntöisesti suorita kaupallisia tehtäviä. Näin ollen niihin ei sovelleta suoraan kauppa-aluksia koskevaa lainsäädäntöä ja määräyksiä (mm. laki laivaväen lääkärintarkastuksista). Mikäli Seuran aluksia käytetään kaupalliseen toimintaan (esim. maksulliseen hinaukseen), miehistöltä vaaditaan Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien miehitystodistuksen mukaisia pätevyksiä ja terveydentilavaatimuksia.

Meri- ja järvipelastusyhdistysten on laivanisäntänä huolehdittava omalta osaltaan alusten päälliköiden sekä miehistön pätevydestä soveltuvilta osin siten kuin laissa ja asetuksissa on asiasta säädetty. Myös Suomen Meripelastusseuran miehistönjäsenille otettava vakuutus käytännössä edellyttää miehistönjäsenten soveltuvuutta tehtäväänsä.

Vapaaehtoisen meripelastajan tulee olla terveydentilaltaan sekä fyysisiltä ja psyykkisiltä ominaisuuksiltaan tehtävään sopiva. Laivanisäntänä yhdistysten sekä alusten päälliköiden velvollisuutena on varmistua, ettei meriturvallisuus, pelastus- ja avustustehtävien suorittaminen, aluksella työskentelevien ja avustettavien turvallisuus tai terveys vaarannu miehistönjäsenen terveydellisten syiden takia. Yhdistysten on myös seurattava, että miehistönjäsenten terveys ja fyysinen kunto säilyvät vaadittavalla tasolla heidän toimiesseen alusten miehistössä.

MERIMIESLÄÄKÄRINTODISTUS JA VAPAAEHTOISEN MERIPELASTAJAN TERVEYSILMOITUS

Yllä mainittujen vaatimusten varmistamiseksi on käytössä kaksi menettelyä:

1. Merimiehen lääkärintarkastus.

Pelastusaluksen miehistössä toimivalta edellytetään merimiehen lääkärintarkastusta. Merimieslääkärintodistus tulee olla voimassa aina, kun toimitaan pelastusalusten miehistössä. Tarkastus uusitaan kahden vuoden välein, kuten laissa laivaväen lääkärintarkastuksista asiasta on säädetty.

2. Vapaaehtoisen meripelastajan terveyslomitus

Merimiehen lääkärintarkastuksen vaatimukset on määritelty meriturvallisuusvaatimusten pohjalta pitkiä meripalvelusjaksoja silmällä pitäen ulkopuolisen avun saannin ollessa tavoittamattomissa. Näin ollen tiettyjen sairauksien ja oireiden osalta vaatimukset saattavat olla turhan tiukkoja ajatellen vapaaehtoisen meripelastajan toimintavaatimuksia. Tietyt lievät sairaudet tai oireet eivät välttämättä ole este pelastusaluksen miehistössä toimimiselle, sillä toiminta tapahtuu pääsääntöisesti rannikon läheisyydessä. Toisaalta vapaaehtoiselta meripelastajalta vaaditaan usein parempaa fyysistä kuntoa ja kestävyyttä kuin kaupallisessa alustoiminnassa.

Tätä varten Suomen Meripelastusseura on laatinut vapaaehtoisen meripelastajan terveyslomituksen, jolla jokainen pelastusaluksen miehistössä toimiva vakuuttaa laaditun lomakkeen mukaisesti terveytensä ja fyysisen kuntosensa olevan riittävä pelastusaluksilla toimimiseen. Ilmoitus on voimassa kaksi vuotta kerrallaan (allekirjoitusvuoden ja sitä seuraavan vuoden). Ilmoitus tulee olla voimassa aina pelastusaluksen miehistössä toimittaessa.

Meri- ja järvipelastusyhdistykset voivat käyttää toiminnassaan jompaa kumpaa näistä menettelyistä tai halutessaan kumpaakin rinnakkain. Alusten päällystössä toimiville henkilöille suositellaan kuitenkin merimieslääkärintarkastusta.

Merimieslääkärintarkastusmenettelyä käytettäessä merimieslääkäri tekee päätöksen henkilön soveltuvuudesta tehtävään. Merimiehen lääkärintarkastuksesta syntyvistä kustannuksista sopiminen miehistönjäsenten kanssa on yhdistyksen sisäinen asia.

Vapaaehtoisen meripelastajan terveystilmoituksessa miehistönjäsen antaa henkilökohtaisesti vakuutuksen omasta terveydentilastaan sekä fyysisestä ja psyykkisestä kunnostaan. Kyse on luottamuksesta. Jos yhdistyksellä on syytä epäillä ilmoituksen todenperäisyyttä, voi yhdistys edellyttää tällöin kyseiseltä henkilöltä merimieslääkärintodistusta.

Vapaaehtoisen meripelastajan terveystilmoituslomakkeessa näkökyky on määritelty sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen laivaväeltä vaadittavasta näkö- ja kuulokyvystä (224/2013) mukaisesti. Vaatimukset ovat samat sekä uusille että vanhoille miehistönjäsenille.

Terveystilmoitusten tai merimieslääkärintodistusten voimassaolosta pidetään rekisteriä ainoastaan Messissä. Paperisia todistuksia ei kerätä yhdistyksen arkistoon, mutta miehistönjäsenen tulee pyydettäessä pystyä toimittamaan voimassa oleva terveystilmoitus tai merimieslääkärintodistus yhdistyksen nähtäväksi.

Terveystilmoitus tai merimieslääkärintodistus kirjataan Messiin, kun asianosainen miehistönjäsen on näyttänyt sen yhdistyksen nimeämälle vastuuhenkilölle. Messiin kirjataan ainoastaan terveystilmoituksen tai merimieslääkärintodistuksen olemassaolo ja erääntymispäivä. Terveystilmoituksista ja merimieslääkärintodistuksista ei pidetä erillistä rekisteriselostetta vaan ne kuuluvat Messin rekisteriselosteen piiriin.

Yhdistys pitää kirjaa terveystilmoitusten ja merimieslääkärintodistusten kelpuutuksesta Messin pätevyysrekisterissä. Terveystilmoitus tai merimieslääkärintodistuksen mukainen kelpuutus ei ole voimassa, jos sitä ei ole merkitty henkilön pätevytenä Messiin.

VAPAAEHTOISEN MERIPELASTAJAN KUNTO- UIMATAITO-, KUULO- JA NÄKÖVAATIMUKSET

FYYSINEN KUNTO

Vapaaehtoisen meripelastajan on selvittävä eteen tulevista meripelastustehtävistä, jotka toisinaan edellyttävät huomattaviakin fyysisiä ponnisteluja. Meripelastajan heikko fyysinen kunto ei saa olla esteenä tehtävien ripeälle ja turvalliselle suorittamiselle.

Suomen Meripelastusseura edellyttää, että miehistönjäsenellä tulee olla normaali fyysinen kunto ja hänen tulee osoittaa terveydentilansa säännöllisesti Meripelastusseuran terveystarkastuksella tai merimieslääkärintodistuksella.

Mainitun vähimmäisvaatimuksen lisäksi Suomen Meripelastusseura suosittelee, että miehistönjäsenten fyysinen kunto testataan säännöllisesti ja miehistönjäseniä kannustetaan ylläpitämään fyysistä kuntoaan esimerkiksi tarjoamalla säännöllinen harjoitteluvuoro. Testissä voidaan soveltaa esimerkiksi ensiauttajan toimintakykytestiä, kevennettyä Oulun mallin testiä, UKK-kävelytestiä tai muuta soveltuvaa kuntotestiä.

UIMATAITO

Vapaaehtoisen meripelastajan on selvittävä eteen tulevista meripelastustehtävistä, jotka toisinaan edellyttävät huomattaviakin fyysisiä ponnisteluja vedessä. Meripelastajan heikko uimataito ei saa olla esteenä tehtävien ripeälle ja turvalliselle suorittamiselle. Myös oman pelastautumisen näkökulmasta meripelastusosalusten miehistöjen uimataidon tulee olla riittävä.

Suomen Meripelastusseura edellyttää, että vapaaehtoisten meripelastajien uimataito testataan miehistön rekrytoinnin yhteydessä. Miehistön tulee täyttää vähintään Pohjoismainen uimataidon määritelmä. Määritelmän mukaan uimataitoinen on henkilö, joka pudottuaan syvään veteen niin, että pää käy veden alla ja päästyään pinnalle, ui yhtäjaksoisesti 200 metriä, josta 50 metriä selällään.

Mainitun vähimmäisvaatimuksen lisäksi Suomen Meripelastusseura suosittelee, että miehistönjäsenten uimataito testataan säännöllisesti ja miehistönjäseniä kannustetaan ylläpitämään uimataitoaan esimerkiksi tarjoamalla säännöllinen harjoitteluvuoro. Miehistönjäsenten tavoitteena on pystyä uimaan 200 metrin matka vapaalla uimatyyllillä ilman perusvälineitä alle 6 minuutin aikaan.

KUULOVAATIMUKSET

Vapaaehtoiselta meripelastajalta edellytetään normaalia kuulokykyä.

Kuulokykyä on vaikea määritellä ilman terveydenalan ammattilaisen suorittamaa kuulotutkimusta. On todennäköistä, että kuulosi on normaali tai riittävä, mikäli sinä tai läheisesi ette ole koskaan havainneet ongelmia kuulokykyysi kanssa.

Mikäli olet epävarma kuulokyvystäsi, tutkituta kuulosi terveysasemalla, yksityisellä lääkärilasemalla tai merimieslääkärillä.

Karkean arvion kuulokyvystäsi voit suorittaa myös itse. Vapaaehtoisen meripelastajan normaalina kuulokykynä voidaan pitää sitä, että hän kummallakin korvalla erikseen tutkittuna kuulee ja ymmärtää normaalivoimaisen puheen 4 m:n etäisyydeltä.

NÄKÖKYVYN VAATIMUKSET

Vapaaehtoiselta meripelastajalta vaaditaan vähintään sellaista näkökykyä, joka on määriteltä sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa laivaväeltä vaadittavasta näkö- ja kuuluvyydesta (224/2013). Vaatimukset on meripelastustoimintaan sovelletusti esitetty oheisessa taulukossa.

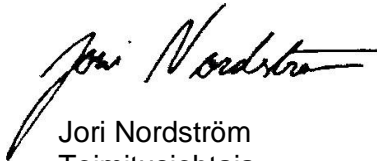
Palvelusluokka	Kaukonäkö		Lähinäkö	Väriäkö	Näkökenttä	Hämäränäkö	Diplopia (kahtena näkeminen)
	Toinen silmä	Toinen silmä	Yhteisnäkö, silmälaseilla tai ilman				
Kansipalvelus, - silmälaseilla - ilman silmälaseja	0,5 0,1	0,5 0,1	Riittävä näkökyky aluksen navigoimiseen huomioiden esimerkiksi merikartanluku, ohjaamon valvontalaitteiden, varusteiden ja navigaatioapuvälineiden sekä aluksen ohjailu- ja hallintalaitteiden käyttö.		Normaali näkökenttä.	Riittävä näkökyky suoriutuakseen kaikista tehtävistä hämärässä ilman riskejä.	Ei merkittävää kahtena näkemistä.

Jos olet epävarma näkökyvystäsi, tutkituta näkösi terveysasemalla, yksityisellä lääkäriasemalla tai merimieslääkärillä.

Voit myös itse karkeasti arvioida kaukonäkökykysi Messistä löytyvän E-taulun avulla. Tulosta E-taulu ja toimi mukana seuraavien ohjeiden mukaisesti.

Helsingissä 16.4.2019

Suomen Meripelastusseura ry.

Jori Nordström
Toimitusjohtaja

LIITE 1. Vapaaehtoisen meripelastajan terveystilasto